

NEWSLETTER

institut
VÁCLAVA
KLAUSE

Jiří Weigl:

Kde je lež a kde pravda

Václav Klaus:

Nezačínejme nové hrátky s česko-německou deklarací

Otázka IVK: Má mít

ministerstvo vnitra centrum proti dezinformacím?

(**Jiří Ovčáček, Ivan Langer, Vítězslav Jandák, Jiří Weigl, Ondřej Hejma, Tomáš Haas, Ladislav Jakl, Ondřej Neff, Petr Hampl, Dušan Šrámek, Miroslav Macek**)

Ladislava Chateau:

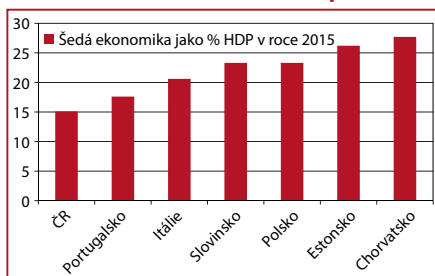
Kulturní antizážitek loňského roku

Aleš Valenta:

Dvacet let od česko-německé deklarace

ÚNOROVÝ GRAF IVK

Šedá ekonomika v Evropě

Pramen: Eurostat, Světová banka, Friedrich Schneider, 2016.

Institut Václava Klause o.p.s.

Šárecká 29

160 00 Praha 6

e-mail: office@institutvk.cz

www.institutvk.cz

IVK – Newsletter

Institutu Václava Klause

Registrace MK ČR E 11024

Periodicita: měsíčník

Datum vydání: 17. 2. 2017

Kde je lež a kde pravda

Jiří Weigl

výkonný ředitel IVK

Dramatické politické změny, které na Západě přinesl rok 2016 v podobě brexitu, vítězství Donalda Trumpa v prezidentských volbách v USA a jasně signalizovaný odklon velké části voličů mnoha evropských zemí od dosavadního politického a mediálního mainstreamu, přinesly v dnešních dnech do veřejného prostoru explozi úvah, polemik a spekulací o „postfaktické“, či „postpravdivé“ epoše, v níž prý dnes žijeme.

Hysterická tradiční média a experti unavují veřejnost analýzami „lži“ jako fenoménu doby. Pod palbou se ocitají sociální sítě a internet, jako její šířitelé, na pořadu dne je jejich kontrola a cenzura. Vlády zřizují v rámci státní byrokracie „úřady pravdy“, jejichž úkolem je údajnou „lež“ ve veřejném prostoru potlačovat a šířit „pravdu“. Fenoménem doby jsou oficiálně hlášené konspirační teorie, což byl až dosud žánr nepřipustný a vyloučený ze seriózní diskuse. Dnes je však politický debakl pokrokařského establishmentu vysvětlován převážně konspiračně jako dílo dávbelské Putinovy propagandy, všemocné a všudypřítomné.

Skutečnost, že se vládnoucí elity odmítají vůbec zabývat příčinami svého neúspěchu, odpovědnost za něj svalují na Rusko a „lži“ na sociálních sítích, jimž prý nevzdělání, hloupá a informacemi zahlcení občane na Západě věří, je fascinující. Pokrokaři absolutně odmítají diskutovat o své politice, ideových koncepcích a dosavadním směřování Západu, které větší a větší část veřejnosti odmítá. Oni, jejich politika a ideologie, z níž vycházejí, jsou „pravda“, jiný názor nebo kritika jsou „lež“. Tento zuřivě a hystericky prosazovaný postoj před námi odhaluje alarmující skutečnost, že jsme až dosud byli ovládáni fanatickým a netolerantním politicko-ideovým proudem, který nehodlá připustit diskusi o směřování společnosti a je připraven své představy realizovat za jakoukoliv cenu.

Ideologie, která v posledních desetiletích ovládla mainstreamové politické myšlení

na Západě, je radikálně levicově pokrokařská a jejím cílem je nejen západní společnost, ale celé lidstvo zásadně změnit a učinit „šťastným“ podle svých představ. Má jeden staronový levičácký cíl – vytvořit nového člověka a novou společnost a odstranit všechny překážky, které tomu brání. Těmi jsou především tradiční společenské struktury – národní stát a národ, rodina, náboženství a dokonce i tak základní stavební kámen lidské společnosti, jako je pohlavní identita. Útok na tyto struktury a snaha o jejich rozrušení a maximální oslabení probíhá již dlouhá léta maskovan vznešeně znějícím bojem za ad absurdum extendovaná a zmutovaná lidská práva, evropskou integraci, globální vládu, boj proti klimatickým změnám, všeobecné šíření „dobra“ atd.

Hysterická tradiční média a experti unavují veřejnost analýzami „lži“ jako fenoménu doby. Pod palbou se ocitají sociální sítě a internet, jako její šířitelé, na pořadu dne je jejich kontrola a cenzura.

Tento ideový proud, který vyrůstá ze stejných kořenů, jako zbankrotovaný komunismus, v posledních dekádách zcela opanoval a zdeformoval tradiční politické spektrum na Západě. Sám se nazývá liberálně-demokratický, ale jeho dnešní postoje ukazují, že ve skutečnosti ani liberální, ani demokratický není. Správnější je nazývat ho levicově-pokrokařský mainstream. Navíc se tváří, že je představitelem a obráncem tradičního Západu, tradiční Evropy, tradičního kapitalismu, prostě toho všeho, co si běžný občan spojuje se západní svobodou a prosperitou. To je ale jedna velká lež.

Heslem, pod nímž si tento dominantní politický proud nárokuje prosazení svých záměrů, je rovnost, hlavním nepřítelem naopak svoboda. Zatímco komunismus absolutizoval ekonomickou rovnost, moderní levicové pokrokařství je daleko ambicióznější. Chce změnit nejen společnost, ale i lidskou přirozenost a identitu.

Rovnost v jakékoliv šíři lze zajistit pouze tehdy, když společenským subjektům přiznáme nejen morální, ale i právní nárok na

rovné společenské postavení v dané oblasti. Odtud pramení absolutizace nárokových tzv. lidských práv a jejich současná neuvěřitelná extenze. Ve svobodných poměrech je ideál rovnosti nedosažitelný, neboť se neustále střetává s nerovnými podmínkami existence velmi rozdílných jednotlivců. Rovnost postavenou na piedestalu jako zásadní společenskou hodnotu může vynutit pouze státní moc omezením individuální svobody. Odtud plyne etatismus dnešní doby a snaha o maximální podřízení života společnosti i jednotlivců státní kontrole. Nebezpečná pro tyto záměry je i samotná demokracie, protože v ní soupeřící politické síly reprezentují rozdílné zájmy ve společnosti, které vznikají na základě rozdílného společenského postavení lidí. Takové rozrušení společnosti brání schůdnému prosazení apriorního „dobra“ a vzniku nové společnosti rovných si jedinců. Tzv. demokratický deficit Evropské unie, kde vládne pouze jediná přípustná politická linie, proto není politováníhodným nedostatkem, ale naopak kýženým vzorem postdemokratické budoucnosti pro všechny.

Síly, které dnes vládou Západu, nejsou ochránci světa, který známe a o nějž se bojíme. Jsou jeho bořitelé. Jejich cíle jsou revoluční, stejné jako byly cíle marxistických revolucionářů před sto lety. Chtějí změnit svět, změnit člověka a jeho chování, chtějí kontrolovat a ovládat lidské životy ve jménu „pravdy“, kterou znají jen oni. Proto musí zmizet národ a národní stát jako velká překážka této připravované globální politické změny. A tak neustále slyšíme o vině národních států za války 20. století, jako by války neutvářely lidské dějiny po tisíciletí, dávno předtím, než národní státy vznikly. Nejhorší nadávkou je nacionalismus a láska k vlasti. Celá evropská integrace probíhá pod praporem oslabení národních států a jejich odumření. Odtud nekončí centralizace kompetencí v Bruselu, snaha o regionalizaci EU a v poslední době pokus změnit etnické poměry na kontinentě masovou migrací z Afriky a Blízkého východu a pomocí multikulturalismu rozbít existující národy.

Zásadní překážkou je rodina, po věky nejpevnější společenská buňka zajišťující reprodukci společnosti a jejích hodnot. V moderním západním světě pozbyla ochrany. Je rozbíjena genderovými a feministickými představami a projekty popírajícími přirozenou rozdílnou roli obou pohlaví v rodině i společnosti a při výchově dětí. Mateřství je přes oficiální rétoriku fakticky degradováno na překážku v práci a handicap ženy, nikoliv oceňováno jako smysl její existence. Sílí tendence minimalizovat roli rodiny ve výchově dětí. Posvátnost a výlučnost rodiny je popřena uzákoněním sňatků homosexuálů a dalšími excesy v této oblasti.

Zcela extrémní je současné transgenderové třesnění, které je oficiálně prosazovanou

politickou agendou na národní i mezinárodní úrovni, a má za cíl zrušit biologicky danou pohlavní identitu jednotlivce a učinit z ní věc jakési společnosti umožňované individuální svobodné volby. Bizarnost a evidentní absurdnost této dnes prioritní agendy na Západě snad více než jiné odhaluje podstatu elit, které nám vládnou, a jejich politiky.

Vlády zřizují v rámci státní byrokracie „úřady pravdy“, jejichž úkolem je údajnou „lež“ ve veřejném prostoru potlačovat.

Ambicí dnešního mainstreamu je ovládnout a zcela změnit lidské chování. Nárok na jeho kontrolu establishment odvozuje od různých vědeckých či pseudovědeckých poznatků a názorů, že jsou moderní náhražkou náboženských imperativů. V jejich jménu probíhá omezování lidské svobody. Typický je z principu absurdní boj proti klimatickým změnám, státní vynucování zdravého životního stylu, ochrany spotřebitele a další záminky, jež ospravedlňují kontrolu a reglementaci života lidí. Moderní informační technologie a jejich masové rozšíření umožňují detailní kontrolu občanů, dozor nad jejich chováním a myšlením, což dává gigantické možnosti pro manipulaci. Vynucovaná politická korektnost likviduje nejen svobodnou politickou diskusi, ale i schopnost dovolit si nezávisle myslet a vyjadřovat své zájmy.

Státní moc na národní i mezinárodní úrovni se zcela vzdala jakékoliv demokratické kontrole a odpovědnosti občanům. Moderní západní establishment proto k vynucování poslušnosti občanů nepotřebuje primitivní násilí a teror, jakým byla budována komunistická nřirvána. Jeho projekt je gradualistický, probíhá salámovou metodou a ve stále blahobytném západním světě jeho dílčí kroky až dosud nezbuzovaly nadměrnou pozornost. To se dnes změnilo.

Omítnutí tohoto pokrokařskou elitou vnučeného směřování narůstající většinou obyvatel západních zemí není žádný produkt „postfaktické“ či „postpravdivé“ éry, jak nám tvrdí média, ani manipulace všudypřítomné

ruské propagandy. Je výsledkem každodenní zkušenosti miliónů lidí. Politika levicových pokrokařů nevede západní svět k prosperitě, ale naopak ke stagnaci, úpadku a degradaci. Stát blahobytu se v podmínkách globalizace vyčerpá, etatismus a všezahrnující regulace, charakteristická pro dnešní Západ, neumožňují obnovit konkurenceschopnost, život na dluh dosáhl svých limitů. Krize rodiny přinesla pokles porodnosti a stárnoucí společnost, migrace z jiných kultur není schopna demografický pokles adekvátně nahradit, naopak prohlubuje sociální problémy a přináší etnické, náboženské a kulturní střety. Atomizace společnosti plodí frustraci, odcizení a beznaděj.

Velkým fiaskem se ukázalo být euro a vůbec celkové dnešní směřování EU. Tváří v tvář vzestupu Číny, Indie, Ruska a dalších dříve rozvojových zemí se dosavadní politika levicově-pokrokařského establishmentu ukazuje být pro stále větší část západní veřejnosti nepřijatelná. Nepřináší prosperitu a její svou podstatou revoluční cíle jsou nepřirozené a lidem odcizené. To nejsou lži, ani hoaxy, to je evidentní politická realita prokázaná volbami.

Pokrokařský mainstream ale odmítá o své politice diskutovat. K volebním debaklům a měnící se společenské atmosféře se začíná stavět podobně jako Stalin k neúspěchům při budování komunismu v SSSR – jde o akci vnějších nepřátel, cizích špiónů a jejich propagandy. Kriticky uvažovat o svých chybách a změně politiky je nepřipustné, neboť my jsme „pravda“. Čeká nás tak z dob komunismu dávno známý boj proti zahraniční „lži“, která může za všechny neúspěchy neschopných vládců. Pokud rok 2017 nepřinese další kapitolu změn započatých brexitem a Trumpem, nastoupí znovu pochmurná éra „normalizace“, na kterou se pokrokaři otevřeně chystají.

Výsledek vzpoury lidí na Západě proti falešnému a svou podstatou antihumánnímu pokrokařství založenému na institucionalizované lži zvané politická korektnost má proto zásadní význam i pro nás. Jde znovu o svobodu, o právo svobodně myslet a žít podle svých zvyků a tradic.

Echo24.cz dne 17. ledna 2017.

Předplatné na rok 2017

institut
VÁCLAVA
KLAUSE

Předplatné IVK zahrnuje pravidelný newsletter, sborníky a ostatní publikace, pozvánky na semináře.

Základní cena předplatného je 660 Kč.

Studentské předplatné 330 Kč.

predplatne@institutvk.cz

Nezačínáme nové hrátky s česko-německou deklarací

Václav Klaus

Česko-německá deklarace (z 21. ledna 1997) byla naším politickým úspěchem. Nemělo by to být ani znevažováno, ani přeceňováno. Byla tehdy, a je i dnes, velmi potřebná. Ne všichni ji přijímají. Bylo třeba něco zásadního říci. Pro každého standardně uvažujícího občana naší země, tedy pro člověka, který neztratil historickou paměť, byla hrůza druhé světové války něčím, co jsme si nemuseli nijak nově uvědomovat. Stejně tak u nás nikdy nebyla zpochybňována vina za její rozpoutání, za její děsivé, do té doby nepředstavitelné aspekty a všechny doprovodné následky a důsledky. Po pádu komunismu se však postupem času stále více dostávala do popředí řada oněch následujících a doprovodných událostí a zejména jejich „nová“, zcela ahistorická interpretace. Jako by před nimi nic nebylo.

Poválečná éra – nikoli to, čeho byla následkem – najednou začínala dostávat málem hlavní roli a o tom dominantním, co to způsobilo, se přestávalo mluvit. Bylo to bráno jako samozřejmé, všem známé, jako něco, o čem už není třeba mluvit. Najednou to začínalo vypadat tak, jakoby hlavní věcí této éry byl odsun sudetských Němců

z území našeho státu a jej doprovázející – v řadě případů neomluvitelně brutální – chování našich „poválečných hrdinů“ vůči už bezbranným sudetským Němcům. Najednou se věci před válkou, v jejím průběhu a po ní začaly symetrizovat, začaly být dávány vedle sebe (nikoli za sebe), začala být opomíjena příčina a následek a začalo být – politicky korektním způsobem (jakkoli tehdy toto hrozné slovo naší dnešní současnosti ještě neexistovalo) – nasloucháno hlasům Sudetoněmeckých krajských spolků o jejich „právu na vlast“.

To tehdejší česká politická reprezentace nemohla přecházet mlčením a nemohla nesouhlas s tím ponechat jen – na tomto tématu se profilující – komunistům a Sládkovým republikánům. Proto se začala připravovat deklarace, která by byla doplněním velmi bezzubé smlouvy s Německem z roku 1992 (tehdy ještě československé). Ta ponechala otázku minulosti zcela stranou. Tehdejší vhodná příležitost, kdy Němci potřebovali všeobecnou podporu pro své sjednocení, nebyla využita.

Deklarace byla původně připravována ministerstvy zahraničí obou zemí, ale když jsem zjistil její přeopatrnost a její nevy-slovení některých zásadních věcí, převedl jsem její dokončení – po dohodě s kancléřem Kohlem – k sobě na Úřad vlády s tím, že on udělal totéž. Teprve touto cestou se do deklarace dostaly některé důležité for-

mulace, které deklarovaly zájem obou stran zabránit tomu, aby minulost navěky komplikovala budoucnost sousedských vztahů obou našich zemí.

Někteří lidé tomu sice stále nechtějí rozumět, ale deklarace se nesnažila „řešit“ minulost. Nesnažila se ji omluvit, či něčím vykompenzovat. Byla „pouze“ sdělením, že problémy minulosti řešit nebudeme, protože řešitelné nejsou. V jejím textu bylo jasně řečeno, že spáchané křivdy náležejí minulosti (i když má na minulost každá strana „jiný právní názor“). Víím, že to měl tehdy Helmut Kohl těžší než já, protože jeho vláda se dlouhodobě profilovala jako opora a obhájce sudetoněmeckých organizací. Ukázal se však být velkým politikem a svou autoritou deklaraci na německé politické scéně prosadil. Ať si to dnes nepřisvojuje někdo jiný.

Ne všichni tuto deklaraci, která nutně musela být kompromisem, protože šlo o jednání dvou suverénních států, přijali a dodnes respektují. V následujících letech jsem ve svých projevech i textech musel na její opomíjení opakovaně reagovat slovy, že „jsou události, které my, dnes žijící, nemůžeme vrátit zpátky... Nezkoušejme minulost změnit, či dát ji novou interpretaci“. Proto jsem vybízel – a vybízím i nyní – ke smíření se s minulostí. Byl bych velmi rád, kdyby právě toto zůstalo jako odkaz dnes již dvacet let staré česko-německé deklarace.

MF Dnes dne 21. ledna 2017.

NOVINKA

Veta prezidenta Václava Klause

sestavitel Ladislav Jakl

instit
VÁCLAVA
KLAUSE

Publikace č. 32/2017

Institut Václava Klause nabízí sborník „**Veta prezidenta Václava Klause**“ (2017). První část vysvětluje prezidentské veto v českém legislativním procesu. Druhá část ukazuje veta jako demonstrace postoje k vývoji českého právního řádu. Další části přinášejí veta z období vlád Vladimíra Špidly, Stanislava Grosse, Jiřího Paroubka, Mirka Topolánka, Jana Fischera a Petra Nečase. Doslov napsal editor **Ladislav Jakl**.

130 stran, cena 100 Kč

objednávky na: www.institutvk.cz

OTÁZKA IVK

Má mít ministerstvo vnitra centrum proti dezinformacím?

Jiří Weigl

výkonný ředitel Institutu
Václava Klause

Tzv. boj proti dezinformacím (fake news atd.) je prioritní politickou agendou současnosti na Západě, včetně ČR. Je to výsledek politické hysterie vládnoucích liberálních pokrokářů nad řetězcem politických porážek, které v poslední době utrpěli v podobě brexitu, vítězství Donalda Trumpa, italského referenda, německých zemských voleb atd.

Je pro ně absolutně nepřijatelné přiznat, že jejich politika byla voliči legitimně odmítnuta, a proto příčiny porážky hledají v cizí propagandě, špionáži, mediální manipulaci, otevřených lžích atd., kterým prý hloupá veřejnost z neznámých důvodů podléhá. Proto prý musí do hry vstoupit přímo stát a uvádět věci na pravou míru, aby si pomýlení občané uvědomili, že udělali chybu. To je i příklad českého centra proti dezinformacím, což je zřejmě česká reakce na z vnějšku prosazovanou evropskou iniciativu.

O tom, že dezinformace, falešné zprávy, nepřátelská propaganda, „štvavé“ vysíláčky atd., vždy existovaly a existovat budou, každý ví a byla to součást našich životů od nepaměti. Lidé jim věřili více či méně podle toho, jak jim oficiální informační kanály více či méně lhaly a jak se jejich životní zkušenost lišila od oficiální propagandy. Jedinou cestou k úspěchu je informační otevřenost a nezamlčování, ale řešení problémů společnosti. Nějaký „úřad pravdy“ je pouze vlastní gól.

Jiří Ovčáček

ředitel tiskového odboru
Kanceláře prezidenta republiky

Nová aktivita ministerstva vnitra pod vedením vládní ČSSD je především vysoce škodlivá a nebezpečná. Škodlivá proto, že plně navazuje na politiku bývalé Obamovy administrativy. A samozřejmě Bruselu, který zmíněnou administrativu vždy poslušně následoval. Centrum tak může negativně zasáhnout do rozvíjejících se vztahů s novým prezidentem USA Donaldem Trumpem, proti kterému, nezastírejme si to, je svou podstatou namířeno. Z hlediska zahraniční politiky jde tedy o poškozování bytostných zájmů ČR.

Nebezpečná je tato aktivita proto, že je zásahem do svobodného prostředí svou snahou ostrakizovat nepohodlná média prostřednictvím spřízněných politických neziskovek. Jde například o pokusy likvidovat některá média pomocí ekonomického nátlaku. Proto hovořím o tom, že je centrum reinkarnací normalizačního Českého úřadu pro tisk a informace.

ČÚTI je také zneužitelný ve volebních kampaních, kdy se může pokoušet do nich zasahovat pod různými záminkami. Existuje důvodné podezření, že aktivity ČÚTI budou fakticky znamenat obcházení stanovených finančních limitů na volební kampaně.

Vznik obdobných úřadů je trendem, který zasáhl řadu zemí Evropské unie, jejichž vlády se aktuálně obávají opakování „efektu Trump“ nebo jiného předchozího bytostného rozhodnutí svobodných občanů. Politici, kteří ztratili podporu občanů, a jejichž budoucnost je ohrožena, hledí s nadějí k podobným neornormalizačním úřadům.

ČÚTI ministerstva vnitra samozřejmě neexistuje ve vzduchoprázdnu, jak už bylo zmíněno. Jde o chobotnici, jejíž chapadla sahají do konkrétní politické strany, do konkrétních politických neziskovek a do konkrétních mainstreamových médií.

Nelze přitom vyloučit, že jde o první z celé řady kroků, které mají postupně vést, pod vzletnými hesly, k demontáži svobod, které jsme získali v roce 1989. Vývoj v sousedním Německu tomu nasvědčuje.

Ivan Langer

bývalý ministr vnitra

Rozhodně nemá. A nejen proto, že ministerstvo pravdy velmi realisticky, se všemi zrůdnými konsekvencemi, popsal už v roce 1949 George Orwell. Je to navíc stejně absurdní, jako když si úředníci ministerstva zdravotnictví uloží a následně zrealizují úkol provádět operace srdce s odůvodněním, že jsou ústřední úřad zodpovědný za zdravotnictví. Ministerstvo vnitra (MV), jako každé ministerstvo, je monokratickým, politicky řízeným orgánem a ani v nejmenším není ani bezpečnostním sborem či orgánem činným v trestním řízení, natož zpravodajskou službou. Těm boj proti rozličným hrozbám, včetně těch hybridních, skutečně náleží. Úředníci MV, bez jakékoliv odpovědnosti, kontroly či odborných předpokladů, jim ho pouze ztíží. Jejich úkolem

je koncepce, legislativa, podmínky pro práci bezpečnostních složek. Žádný boj, žádná operativa, žádné „předvolební“ týmy. Konec konců, kolik záměrně udržovaných dezinformací může k eliminaci těch nejzávažnějších bezpečnostních hrozeb přispět. To si o těch nejtajnějších konkrétních informacích, dezinformacích a bezpečnostních akcích budou povídat s agenty a příslušníky bezpečnostních složek i kluci a děvčata z OBP MV či snad i ze spřízněných, pravdou, láskou a veřejnými dotacemi přesycených nevládních organizací? Jak jinak s jistotou (a bez politického zadání) určí, co je a není konkrétní nepravda, která někoho ohrožuje.

Co však je alarmující, jsou okolnosti vzniku toho tzv. Centra proti hybridním hrozbám (CTHH) a opravdu nevhodné komentáře jeho vlastních pracovníků. Stejní úředníci Odboru bezpečnostní politiky MV před rokem vypracovali Audit národní bezpečnosti (ANB). Velká rétorika, malý přínos. Celý jeho smysl je ve snaze někde ukotvit problematiku hybridních hrozeb a působení cizí moci, potažmo propojení někde už popsanych, ale neprojojených oblastí, s akcentem na bezpečnost státu. Vše ostatní už je řešeno jinde, jiná rizika pro bezpečnost, zejména jednotlivce, jako třeba kriminalita obecně (a co jiného bezpečnost běžného občana narušuje více) materiál nezmiňuje.

MV se navíc netají s tím, že např. „oblast působení cizích mocností“ vypracovávalo společně se zástupcem ředitele pro politické záležitosti studentského občanského sdružení Evropské hodnoty. Jak známo, i oni tu svoji zaručenou pravdu (zejména hodnotu evropských dotací) znají nejlépe. A tak pracovníci OBP MV sami sobě doporučili zřídit CTHH. A pak už jen stačí dodat slova koordinátorky Evy Romancovové o tom, jak mají na MV pracovní postup (a ten by teprve bylo zajímavé poznat), jak a co budou sledovat podle toho, kdo bude dezinformace šířit, může to být i stránka jednotlivce, můžou to být i výstupy během volební kampaně, může to být i prezident republiky nebo vysoký politik, který šíří v rámci tématu migrace dezinformace...

Měla snad na mysli tragické a záměrné dezinformace vrcholných evropských, ale i českých politiků či nevládních organizací, ať už šlo o „nesmírně obohacující, zvládaný a tudíž bezpečný příliv uprchlíků, nikoliv ekonomických migrantů, do Evropy“ nebo dokonce splnění podmínek ze strany Řecka či Itálie pro vstup do EU, Schengenu (včet-

ně povinné, důsledné a účinné ochrany vnější hranice) či eurozóny nebo Turecka pro zrušení víz? Ještě štěstí, že CTHH na oficiálních stránkách MV doslova uvádí, že nebude nikoho „zavírat do vězení či vyslýchat“. To mne tedy uklidňuje, na co všechno MV myslí.

Boj proti dezinformacím zkrátka nenáleží ze své podstaty zneužitelnému politicky řízenému ministerskému aparátu. Další zbytečný úřad. Vězte, že každá dezinformace někomu slouží, stejně jako bude někomu sloužit označení pravdy za dezinformaci. Vždy půjde o politiku a moc. A tak to v době svobodných médií a internetu (tedy není-li zároveň v plánu jejich konec, což není zcela jisté) nechme na čtenáři samotném. Jen doufám, že ministr vnitra, před svým definitivním odchodem z úřadu, nezapomene CTHH zase zrušit. Jeho nástupce ho tak nebude moci přetvořit na opravdu nebezpečný cenzurní úřad, hlasatele té jediné, oficiální nepravdy.

Vítězslav Jandák
poslanec Parlamentu
za ČSSD

Ne. Ne. Ne. Považuji to po zákazu kouření za další omezování osobních svobod občanů České republiky.

Ministerstvo vnitra na svém webu uvádí, že centrum bude „upozorňovat na závažné dezinformace a bude směřem k veřejnosti i směřem ke státním institucím poskytovat odborná stanoviska“. Položme si ale otázku. Proč má pár úředníků, nikým nevolených, rozhodovat o tom, co je dezinformace a co ne? A na základě jakého klíče budou rozhodovat, že jedna propaganda je správná a druhá je špatná? To už tu přeci jednou bylo, kdy nám instituce říkaly, co si máme myslet. A nikomu z nás se to tenkrát nelíbilo. A mně se to nelíbí ani teď. Ministerstvo vnitra má spoustu jiné a důležitější práce, než nám vnucovat svoje názory a svoji pravdu.

Je skutečností, že internetem se dnes šíří přeškrtnuté různých informací, ale i pravd, polopravd a lží. Bohužel toto se děje i ve veřejnoprávních médiích, která by ze zákona měla poskytovat objektivní informace. A to mi vadí daleko více než hoaxy na internetu. Stále totiž věřím ve zdravý rozum občanů, že si ze všech zpráv sami udělají svůj názor a nepotřebují k tomu další instituci, která jim ho napoví.

Navíc svoboda šíření slova je přeci zaručena ústavou a článkem 17 Listiny základních práv a svobod. Ten jasně říká, že: „Je zaručena svoboda projevu a každý má právo vyjadřovat své názory, jakož i svobodně vyhlásit, přijímat a rozšiřovat ideje a informace

bez ohledu na hranice státu. Cenzura je nepřijatelná.“ A tím je, myslím, řečeno všechno! Cenzurní úřad tady nemá co dělat!

Ondřej Hejma
moderátor

Centrum pro boj proti dezinformacím podle mého názoru nepotřebujeme, otázku pouze zůstává, jak velké škody jeho zřízením vzniknou, a komu. V ideálním případě to budou pouze vyhozené peníze, v horším případě záležitost zneužitelná coby sběrna informací na politické protivníky a nepohodlné občany, a v tom nejhorším scénáři se jeho činnost může obrátit proti samotným zřizovatelům.

Smutný důvod jeho existence vidím v tom, že dezinformacím se vskutku daří. Není to však způsobeno jejich nečekanou kvalitou, ale tím, že zdroje relevantních informací, totiž vládnoucí kruhy a hlavní média, závažná fakta často zamlčují, či přímo popírají. Tohle informační vakuum pak není těžké zaplnit, a každá jen trochu uvěřitelná polopravda je zajímavější než do uší bijící mlčení. V tom za minulého režimu spočívala síla „štvavých vysílaček“, které se také nenamáhaly se zbytečným fact-checkingem, a přesto vítězily ve svém mediálním boji celkem jednoduše, protože jejich zprávy, na rozdíl od komunistické státní propagandy, tak či onak alespoň částečně korespondovaly s reálnou životní zkušeností a pocitem občanů.

Činnost zmíněného centra také paradoxně může, v rozporu se svými deklarovanými zájmy, dodávat dezinformacím zvýšenou publicitu, s rizikem, že budou zajímavější než banální realita. V té souvislosti není bez zajímavosti, že v samotné kolébce naší sametové revoluce leží „matka všech fake news“, nepravdivá legenda o ubitém studentovi. Starý režim, jistý si svou pravdou, ji tvrdošjně tajil, a posléze popíral tak dlouho, až její síla nakonec uvedla do pohybu celou společnost.

Teoreticky je rovněž možné, že zřízení centra je koncipováno tak, aby podpořilo otevřenou a mnohostrannou diskusi o aktuálních tématech, ale z takto ušlechtilých záměrů jeho zřizovatele zatím nepodezírám.

Tomáš Haas
publicista

Musíme, říká pan Hokovský, ředitel think tanku Evropské hodnoty, chránit veřejnost před falešnými informacemi a dezinformacemi a před „nesprávnými názory“. Prý je budeme chránit tím, že ty „nesprávné názory“ a „dezinformační kampaně“ bude nové Ministerstvo pravdy rychle odhalovat a bude vzniklou situací, stav ohrožení, řešit jen vydáváním informací správných. Vůbec to nebude cenzura, jen jakási kancelář na uvádění věcí na pravou míru, jako vystřižená ze Saturnina. Má to nejednu vadu.

Tou hlavní je již to, že si kdosi, v tomto případě nový odbor na Ministerstvu vnitra, dělá nároky na klasifikaci názorů, na vyhodnocování jejich „správnosti“. Jednou z věcí, které považují za správnou a potřebnou, jednou z věcí, kterými se liší diktatura od demokracie, a jednou z věcí, které jsou chráněny naší ústavou, je svoboda přesvědčení, svoboda projevu a svoboda tisku. Jediným arbitrem přijatelnosti názoru v tomto ústavním rámci, je občan, čtenář, divák, posluchač a to, zda zprávu či komentářem vyjádřený názor přijímá za svůj. Pokud, jak říká vedení nového úřadu, musíme být chráněni před nebezpečím, jako šíření poplašných zpráv, nebo snad i výzvy k páchání trestných činů, nebo výzvy k diskriminaci ať už na základě rasy, přesvědčení, nebo pohlaví a sexuální orientace, je ten úřad zbytečný, před šířením takových zpráv je veřejnost již dnes chráněna trestním zákonem.

Pokud se jedná o interpretaci informace, žádná taková ochrana nemůže existovat, dokonce i mezi demokratickými a legitimními, dokonce i mezi vládními politickými stranami, existují na různé události, informace a zprávy různé názory, nemluvě o tom, že i uvnitř těchto politických stran je mnoho jedinců, jejichž názor na partikulární událost se od názorů jejich stran podstatně liší a mezi politicky neorganizovanou veřejností se o jednotě názoru dá hovořit jen velmi vzácně, jen v těch nejvýjatejších a nejzávažnějších situacích a ani tam není úplná.

Liší se například pohled na církevní restituce, dokonce mezi vládními stranami. Který názor je správný? Na každou událost mají legitimní politické strany svůj legitimní názor a jejich vlastní propagandou se pro něj snaží získat podporu veřejnosti.

Všichni považují za správný ten jejich názor. Což je legitimní a je dobře, že jim to ústava dovoluje. Nechceme diktaturu, nechceme, aby celá společnost musela mít jen jeden povinný názor, který je dán jakýmsi ministerstvem, nebo vládnoucí stranou. Některý může aktuálně převládat a může být dokonce vyjádřen ve formě zákona, což neznamená, že musí přestat diskutovat a všichni jej musí přijmout za svůj. Všichni musí zákon respektovat, ale nemusí s ním ani po jeho přijetí, pokud jej sami nepovažují za správný, souhlasit a mohou volat po jeho změně, samozřejmě demokratickou cestou.

Nikdo, ani nějaký „think-tank“ a tím méně vláda, nemá právo svůj názor, či svou interpretaci událostí považovat za jediný legitimní, nebo dokonce za jediný správný a nikdo nemá právo rozhodovat, zda mají být jiné názory úředně prohlášeny za nesprávné a nelegitimní a cenzurovat je. Pravda není vždy absolutní a není vždy jen jedna. Na vyvracení nepravd a falešných informací nepotřebujeme státní úřad, naopak, potřebujeme k tomu svobodu informací projevu a tisku.

Potřebujeme právo takovou informaci svobodně označit za falešnou, i když vyhovuje mocným, potřebujeme právo takový názor vyvracet a přesvědčovat veřejnost o jeho nesprávnosti. Právo na dissent musí mít každý legitimní názor. Povinnost vyhodnocovat nepřátelské aktivity a kampaně mají tajné služby. Odhalovat šíření poplašných a jiných nelegálních informací je v gesci orgánů činných v trestním řízení. A samozřejmě by to mělo být i náplní práce médií.

Nový úřad je při nejlepším duplicitní a v nejhorším případě je sám přímým ohrožením demokracie. V každém případě není jeho činnost ničím jiným než cenzurou. Nepotřebujeme další duplicitní úřad a už vůbec nepotřebujeme cenzuru a diktaturu jednoho názoru a jedné ideologie.

Ladislav Jaki

člen správní rady IVK

Monopol pokrokářů, sociálních inženýrů, bořitelů starých ctností a prosazovatelů kolektivistického znásilňování svobody je ohrožen. Dosud měli vše: téměř celé školství, média, kulturu. O politice nemluví.

A najednou v tomhle monopolu vznikají skuliny, kterými se šíří alternativní pohledy na svět. Především pohledy konzervativní a ty, které svobodu jednotlivce hájí. A třeba i mnoho dalších, co jich jen v živé společnosti je. Využívají internet a další nové komunikační možnosti, protože „velká“ média jdou s proudem a v nich šance na jiný názor není.

Držitelé monopolu se s tím nechtějí smířit. Šíření jiných pohledů se snaží bránit legislativně, ekonomicky, technicky. A dnes přicházejí s orwellovským „ministerstvem pravdy“. Nový úřad při ministerstvu vnitra prý nebude žádnou cenzurou, ale bude jen uvádět „na pravou míru“ (jen pokrokáři vědí, co je to „pravá míra“) údajně desinformace, šířené ve společnosti.

Protagonisté této ještě před několika lety zcela nepředstavitelné myšlenky se netají tím, že nehodlají opravovat špatná čísla v tabulkách a grafech či chybně citova-

né zdroje v analýzách. Hodlají na pravou míru uvádět názory. A to je konec demokracie, konec svobodné soutěže myšlenek a idejí.

Opravdu si někteří naivové myslí, že půjde pouze o další zpravodajsko-publicistickou redakci, která se bude zabývat jen polemikou s jinými konkurenčními pohledy? Ovšem polemikou certifikovanou, posvěcenou státní mocí? Nebudou inzerenti alternativních médií vystaveni tlaku mocných institucí? Nebudou vydavatelé šikanováni či diskriminováni v přístupu k informacím nebo dokonce k funkcím ve veřejném sektoru? Jistěže přesně tam státní moc novou institucí míří. A nejspíš ještě dál. Dostanou šířitelé nepohodlných názorů sledovací náramky, jak se o tom vážně uvažuje v Německu?

A jakéže názory budou ostrakizovány a vylučovány z „dobré společnosti“? Budou snad takto označeni šířitelé hoaxu o globálním oteplování, jejichž manipulace nás stály už stovky miliard? Budou postihováni šířitelé horoskopů, televizní věštiní či „nevědecké“ náboženské pořady? Chce někdo „dělat pořádek“ v tisících výroků nejrůznějších obsahů, které v každé vteřině létají pestrou společností? To asi ne.

Je třeba se mít maximálně na pozoru. Boj o uchování zbytků naší svobody patrně vstupuje do horké fáze. Třeba bude i tou fází poslední agónie, jako jí byla za komunismu éra boje proti samizdatům.

Ondřej Neff

publicista

V položené otázce je zaklíčována pochybnost, nebo dokonce hned odpověď, že ho mít nemá. Vždyť přece už za druhé světové války všechny strany konfliktu používaly propagandu tří typů: bílou, šedou a černou. Ta šedá stojí na polopravdách a černá na lžích. Za komunismu jsme v propagandě vězeli až po uši a přesto nás překvapovalo, co Rusové dovedou, když to naplno rozbalili v roce 1968. Připomenu zneužití natáčení filmu Most u Remagenu, kdy média invazních mocností informovala veřejnost, že v Československu už jsou jednotky americké armády.

Teď je to tu znovu, ruská propagandistická mašinérie vede soustavnou, profesionálně provedenou kampaň. Ministerstvo vnitra by bylo k ničemu, kdyby se tvářilo, že to nevidí, a kdyby jen přihlíželo s rukama v kapsách, pokládal bych to za skandál.

Rozčilení kolem centra proti dezinformacím je mírně řečeno nemístné. Stalo se zvykem a módou a priori napadat vše, co plyne z vlády, parlamentu, z orgánů státní

správy. To centrum jenom vzniklo. Nestačilo hnout prstem a už kde kdo ví, že vzniklo Ministerstvo pravdy jako z Orwella a že bude zakazovat internetové stránky. Hodně hlasitě křičí Miloš Zeman, protože je nositelem politiky podvolení Rusku a Číně a dělá to tak okatě, až to budí vážné pochybnosti.

Ve svobodném státě jsou orgány předmětem kritiky. Počkejme, co bude to centrum dělat, sledujme skutky neboli výstupy, jak se dneska hezky říká. Zatím žádný nevidím a jsem velmi zvědavý, jak na to pánové a dámy půjdou. Velmi bych si přál, aby měli úspěch. Ano, jsem tak pošetilý, že nevěřím v obecnou škodlivost vládních orgánů, vnitro nevyjímaje.

Petr Hampel

sociolog

České prostředí je specifické tím, co bývá poněkud nepřesně označováno jako poučení z komunistické totality. Při bližším pohledu se ukazuje, že jde spíše o to, že některé osobnosti, které by svým vzděláním, intelektem a možnostmi měly stát na straně elity, zastávají (díky svým specifickým životním zkušenostem) názorové pozice typické spíše pro nižší třídu. Takové osobnosti najdete na úrovni celostátní politiky, ale i v jednotlivých redakcích, školách, regionálních diskuzích apod.

Zřízení Centra hybridních hrozeb musíme vidět v tomto kontextu. Nejedná se o aktivitu nijak průlomovou. Už několik let zde působí státem financované neziskovky zaměřené na potlačení svobody projevu (největšího věhlasu dosáhla Hate Free Culture), ministři vlády pravidelně vyhrožují trestním stíháním, byl tu požadavek ministra Chovance, aby policisté během demonstrací operativně určovali hranici přípustného projevu (což už fakticky začali dělat úředníci pražského magistrátu), do snahy o potlačení svobody projevu se zapojila i Advokátní komora, a role státních médií by si vyžádala samostatný článek.

Jak bude spor o svobodu projevu pokračovat? V podobných situacích tomu obvykle bývá tak, že občané se po čase unaví a jsou nuceni řešit vlastní obživu, zatímco státní byrokracie je schopna vyvíjet nátlak po neomezenou dobu. Svoboda projevu bude dále okrajována, až úplně zmizí. S ní i zbytky demokracie. Samozřejmě za předpokladu, že nedojde ke skokové změně typu zhroucení systému, výrazného volebního vítězství antisystémové strany nebo takové změny mezinárodního prostředí, kdy si podstatná část příslušníků elity spočítá, že pokračovat v podpo-

ře současného režimu je příliš riskantní a málo výhodné.

Nicméně jedna časovaná bomba tiká i ne-ziskovkám a státní byrokracii. Na středních školách a v prvních ročnících vysokých škol dorůstá další skupina s ambicí strávit život jako profesionální byrokraté nebo aktivisté. Jenže dobrá pracovní místa jsou obsazena lidmi středního věku a nelze očekávat tak masivní zvyšování rozpočtů, jakého by bylo zapotřebí k vytvoření desetitisíců nových slušně placených pozic. Zkušenost posledního století říká, že přesně tak to obvykle vypadá v předvečer studentských revolucí. Není tedy vyloučeno, že za pár let budeme svědky studentské revoluce za svobodu projevu proti pánům Uhlům, Halíkům a Pánkům.

Dušan Šrámek
redaktor České justice

Všichni „velikáni“ ideologií totalitních režimů věděli, že kdo ovládá tok informací, ovládá i myšlení společnosti. Věděl to Jose-

ph Goebbels, věděl to Václav Kopecký. Ten první na to měl ministerstvo propagandy, druhý pak ministerstvo informací. Ministr Milan Chovanec má na to rovnou ministerstvo vnitra. Pod jeho hlavičkou od ledna funguje Centrum proti terorismu a hybridním hrozbám.

Přestože na stránkách Centra se můžeme dočíst, že nebude šířit žádnou propagandu, o pár řádek dále se píše, že bude mimo jiné i upozorňovat na závažné dezinformace a bude směřem k veřejnosti i směřem ke státním institucím poskytovat odborná stanoviska. Jaký je rozdíl mezi propagandou a státem orazítkovanou informací? Při dnešní diverzifikaci mediálního prostoru je neuvěřitelné, že by si občané sami nedokázali získat dostatek informací k tomu, aby zaujali postoj k určité otázce. Že k tomu přispěje stát svou osvětou, je směšné. Nejasná je i forma, jakou nám bude nové ministerstvo pravdy své informace sdělovat. Bude to spíše úřad na uvádění věcí na pravou míru, nebo Rádio Jerevan?

Stejně tak nejasná je role Centra v oblasti vnitřní bezpečnosti státu. Zabývat se má kromě již zmíněných dezinformací „celkem širokým polem hrozeb a potenciálních in-

cidentů v oblasti terorismu, útoků na měkké cíle a bezpečnostních aspektů migrace, extremismu, hromadných akcí, narušování veřejného pořádku a různé trestné činnosti.“ Pod tím je možné představit si cokoli. Na místě je pak otázka, co dělají ostatní příslušné orgány státu – ministerstva, tajné služby, policie. Přestože Centrum nebude novým bezpečnostním sborem, ani orgánem činným v trestním řízení, ani zpravodajskou službou, opět není jasné, jaký vztah, kompetence či sdílení informací bude mít vůči těmto represivním složkám státu. Místo toho, aby byla posílena či zlepšena koordinace těchto složek, vzniká nový úřad, jehož činnost je nejasná, v lepším případě zbytečná, v horším nebezpečná.

Miroslav Macek
publicista

Informaci, že na ministerstvu vnitra vzniklo centrum proti dezinformacím, které je schopné rozlišit informaci od dezinformace, pokládám za dezinformaci. ■

Kulturní antizážitek loňského roku

Ladislava Chateau
literární esejistka

Můj příspěvek do ankety Literárních novin není o nejpěknějším, ale o nejpodivnějším kulturním zážitku, o ódě na francouzského prezidenta François Mitterranda, která zněla jak ze Senátu na konferenci *François Mitterrand jako velký Evropan a jeho odkaz dnešku*, tak z Jazzové sekce, která připravila výstavu *Sto růží pro Mitterranda* (13. září), spojenou s odhalením jeho busty ve Valdštejnské zahradě (24. května)...

Minulý rok byl vskutku *mitterrandovský*, uplynulo sto let od jeho narození a dvacet let od jeho smrti. Byl nejdéle úřadujícím prezidentem ve francouzské historii a zároveň je jednou z největších záhad na politickém nebi. U nás se Mitterrand proslavil zejména pověstnou *snídaní* se signatáři Charty 77, ke které došlo 9. prosince 1988 v salonku Francouzského velvyslanectví na Kampě. A právě tato snídaně působí stále jako růžové mámení...

Ve své vlasti není François Mitterrand považován za rytíře bez bázně a hany, ale za prohnatého politika, jehož minulost je plná intrik a temných míst. Ve své kariéře

dovedl výborně zúročit svůj útěk z německého vězení v roce 1940, ale že jeho cesta odtamtud vedla rovnou do Vichy, tomu se rád vyhýbal, a vždy cudně mlčel o tom, že v dubnu 1943 obdržel od Pétaína vyznamenání za zásluhy, tzv. medaili *la Francisque*. Aby tuto medaili mohl dostat, musel o ni požádat a složit Maršálovi slib věrnosti, Mitterrand vše ochotně vykonal.

**Mitterrand byl nejdéle
úřadujícím prezidentem ve
francouzské historii a zároveň
je jednou z největších záhad
na politickém nebi.**

Kromě toho, jako funkcionář Vichy, konkrétně jako dokumentarista, psal hojně do provichistického tisku, zvláště do periodika *France*; posléze jako tiskový mluvčí sekce pro rehabilitaci válečných zajatců svoje nadšení pro *Národní revoluci*, pétainovský program (*Travail, Famille, Patrie*), nijak neskrýval. Naopak. Pěstoval styky s Mauricem Paponem (odpovědným za deportaci 1 600 Židů) i René Bousquetem, později stíhanými jako váleční zločinci.

V roce 1943 se sice Mitterrand přidal k odboji, ale vazby se svými vichistickými *amis* přerušil až v devadesátých letech (sic). V té době s ním také vedl historik Olivier Wieviorek sérii televizních rozhovorů, v jednom

z nich učinil prezident fatální chybu, když na otázku, co si tehdy myslel o *prvním židovském občanském statutu*, který de iure označil Židy za *zvláštní rasu* a vyloučil je ze společnosti, tázaný odpověděl, že šlo přece jen o *cizí Židy* (!)...

Francie byla zděšena, nejen, že to nebyla pravda, ale socialistický prezident potvrdil, že svým smýšlením patří i nadále k Vichy. V roce 1992 požadoval výbor Vél d'Hiv, reprezentující oběti zátahu z června 1942 v Paříži (13 500 zatčených pod taktovkou René Bousqueta!), aby François Mitterrand uznal oficiálně podíl francouzské vlády na perzekuci Židů, ten odmítl. Učinil tak až jeho nástupce. Šestnáctý červen je dnem vzpomínky na tyto oběti, v roce 1992 na ní přišel i François Mitterrand, byl vypískán. O tom se u nás ovšem neví! ■

Známá *snídaně* byla dlouho diplomatically připravována, souhlasil s ní nejen Gustav Husák, ale především generální tajemník ÚV KSČ Miloš Jakeš, ten souhlasit nemusel, ale chtěl... Bez něj by v Buquoyském paláci nikdo z chartistů tehdy neposnídal... Odhalením busty Françoisovi Mitterrandovi, kterému vždy šlo jen o posty a pocty, tak mnozí čeští politici a intelektuálové opět výborně předvedli, že jim jde o jediné: *předpovědět, jaká bude minulost*, volně cituji slova Pascala Quignarda.

Literární noviny č. 2/2017. ■

Dvacet let od česko-německé deklarace

Aleš Valenta

Institut Václava Klause

Vztahy mezi Čechy a Němci prošly v minulém století těžkými turbulencemi a velkými zvraty, mezi nimiž dominuje protičeský teror nacistů a poválečný odsun Němců z Československa. Na samém konci století se podařilo bolestné šrámy z minulosti důstojným a vzájemně přijatelným způsobem uzavřít česko-německou deklarací, kterou v lednu 1997 podepsali předsedové vlád Helmut Kohl a Václav Klaus.

Ke dvacátému výročí deklarace uspořádal Institut Václava Klause seminář, na němž kromě bývalého prezidenta ČR vystoupili výkonný ředitel IVK Jiří Weigl, diplomat Rudolf Jindrák, právní historik Václav Pavlíček a analytik IVK Aleš Valenta.

Václav Klaus se úvodem ohradil proti tvrzení některých novinářů, že deklaraci připravili tehdejší prezidenti Václav Havel a Roman Herzog. Ve skutečnosti byla v rozhodující fázi jednání převedena do gesce předsedů vlád, jejichž poradci – z české strany dr. J. Weigl – sehráli zásadní roli při doladování finálních formulací deklarace. Její text mohl být jedinec kompromisem založeným na předpokladu, že problémy minulosti nejsou řešitelné a že český a německý pohled na události kolem druhé světové války se bude vždy rozcházet. Česká strana nicméně do textu prosadila zásadní konstatování, že příčina a následek ve sledu událostí nesmějí být zaměňovány. Současně se však v deklaraci konstatuje, že každá strana si ohledně minulosti ponechává „jiný právní názor“.

Deklarace se osvědčila jako dobrý základ budoucích česko-německých vztahů.

Václav Klaus připomněl také nesnadné schvalování deklarace v parlamentech obou zemí. V České republice proti ní bouřili především komunisté a Sládkovi republikáni, ale výhrady měli také mnozí sociální demokraté. Václav Klaus v této souvislosti upozornil na to, že proti deklaraci hlasovali také pozdější velcí „Evropané“ Vladimír Špidla a Bohuslav Sobotka. Na druhé straně ocenil vklad Helmuta Kohla, který musel svou autoritou překonávat nemalý odpor v řadách CDU a zejména CSU, které tradičně ve spolkovém sněmu a bavorském parlamentu zastupovaly zájmy odsunutých sudetských Němců.

Deklarace se osvědčila jako dobrý základ budoucích česko-německých vztahů. Je proto podle V. Klause zbytečné opakovaně hledat cestu k novým „česko-německým smířením“, jak se o to dodnes někteří čeští politici snaží. Závěrem svého vystoupení Václav Klaus připomněl, že deklaraci podepisoval jako premiér suverénního státu, zatímco dnes je suverenita České republiky jako členského státu EU podstatně omezená. Z hlediska česko-německých vztahů je tato situace o to povážlivější, že Lisabonská smlouva posílila pozici Německa v rámci EU. Proto je důležité, aby obtížná obhajoba našich národních zájmů nebyla oslabována otevíráním minulosti a nerespektem k přítomnosti.

Proti deklaraci hlasovali také pozdější velcí „Evropané“ Vladimír Špidla a Bohuslav Sobotka.

Profesor pražské právnické fakulty Václav Pavlíček se vrátil k obtížné etapě česko-německých vztahů v první polovině 90. let, kdy v nové geopolitické situaci hrozila destabilizace Evropy. Situaci ČR tehdy komplikovaly neobratné kroky některých politiků, jakým byla např. omluva Václava Havla za odsun sudetských Němců. Sudetoněmecké organizace a jejich právní zástupci se tehdy pokoušeli především zpochybnit platnost Postupimské dohody jako právního základu pro odsun Němců, který se největším radikálům mezi nimi jevil dokonce jako genocida. Prof. Pavlíček vzpomínal na leckdy nevybíravý nátlak, jemuž byli z německé strany při obraně svého stanoviska vystaveni čeští politici a právníci. Pokusy zpochybnit platnost Postupimské dohody byly odmítnuty jejími hlavními garanty, Spojenými státy a Ruskem, a stejně byly zmařeny i sudetoněmecké majetkové a jiné nároky.

Analytik IVK Aleš Valenta se zabýval podrobněji politikou Sudetoněmeckého krajanského sdružení a bavorské Křesťansko-sociální unie. Sudetští Němci vystupovali svůj nátlak vůči ČR po uzavření československo-německé smlouvy o přátelství z roku 1992, jež ponechala otázky minulosti zcela stranou. Mluvčí Landsmannschafu Franz Neubauer na jedné straně ujišťoval mírumilovností sudetských Němců, na druhé straně vyvolával obavy ohledně bývalého německého majetku. Konfrontační postoje CSU se vyhrtyly v letech 1994-1996, kdy se v Německu a Bavorsku odehrála série voleb, při nichž všechny politické strany musely brát ohled na mínění voličů z řad sudetských Němců. Po úspěchu CSU v komunálních volbách na jaře 1996 se jednání o deklaraci urychlila a dospěla rychle do

finálního stádia. Protesty Landmannschafu u kancléře Kohla byly marné. Jeho politická porážka byla dovršena 30. ledna 1997, kdy Spolkový sněm drtivou většinou hlasů včetně většiny poslanců CSU deklaraci schválil.

Diplomat Rudolf Jindrák byl v letech přípravy česko-německé deklarace účastníkem jednání zejména s bavorskými politiky. Připomněl snahu sudetoněmecké reprezentace, kryté podporou CSU, zneužít domněle slabší pozice samostatné České republiky po rozdělení Československa k prosazení zásadních německých požadavků. Význam sudetoněmecké problematiky v bavorské politice byl dán prostou statistikou, a to nejen počtem voličů pocházejících ze Sudet, ale také skutečností, že v roce 1991 zasedalo v bavorském parlamentu 40 % poslanců se sudetoněmeckými kořeny. Závěrem svého vystoupení dr. Jindrák připomněl, že Bavorsko deklaraci ještě dlouho po její ratifikaci ve Spolkovém sněmu odmítalo. Teprve s nástupem dnešního bavorského premiéra Horsta Seehofera se bariéry prolomily, takže dnes je možné česko-bavorské vztahy označit za dobré.

Na deklaraci byla nejdůležitější společná vůle ukázat, že česko-německé vztahy vyřeší vlády obou zemí a že tedy nejde o mezinárodní problém.

Výkonný ředitel IVK Jiří Weigl uvedl deklaraci do souvislosti s vývojem česko-německých vztahů od 19. století. Po vzniku Československa v roce 1918 čeští politici včetně Masaryka nečinili příliš mnoho, aby získali sudetské Němce pro republiku, takže bylo otázkou času, kdy budou Češi znovu konfrontováni s německým problémem. Jako národ vděčím paradoxně jen Hitlerově expanzivní politice, způsobivší válku, za svou existenci a obnovu československé, resp. české státnosti.

V druhé části svého vystoupení J. Weigl podrobil kritice V. Havla za jeho nerealisticky vstřícnou politiku vůči Němcům. Doložil to např. jeho návrhem, aby se všem sudetským Němcům a jejich potomkům udělilo české státní občanství. Kohl na dohodu o deklaraci nespěchal, ale nakonec ji vahou své osobnosti na německé straně prosadil. Na deklaraci byla nejdůležitější společná vůle ukázat, že česko-německé vztahy vyřeší vlády obou zemí a že tedy nejde o mezinárodní problém. Deklarace zbavila vzájemné vztahy zátěže minulosti, ale tím více vystupují do popředí dnešní aktuální problémy, z nichž dva jsou nejdůležitější: naše hospodářská závislost na Německu a německá migrační politika. ■